

O1-PP-6

ผลของการดูแลคุณภาพการใช้ยาโดยเภสัชกร ในร้านยาคุณภาพ

ธาริตา ขจรจรัสกุล, นุชจนา คำโสภา, ภูวดล วาทยธรา, อภิรักษ์ ทักษิณ*,
จันทร์ทิพย์ กาญจนศิลป์, พยอม สุขเอณกันันท์

บทนำ: เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบจำนวนปัญหาและจำนวนผู้ที่พบปัญหาจากการใช้ยา ความพึงพอใจ และความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ยา ระหว่างกลุ่มควบคุม (บริการปกติ) และกลุ่มทดลอง (เพิ่มการดูแลคุณภาพการใช้ยา โดยให้คำแนะนำปรึกษาและปฏิบัติยา) **วิธีวิจัย:** มีผู้เข้าร่วมการศึกษา 138 คน เข้ารับบริการในร้านยาคุณภาพจำนวน 4 แห่งแบ่งโดยการสุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 68 คน และกลุ่มควบคุม 70 คน โดยมีการพบเภสัชกร 2 ครั้ง เพื่อค้นหาปัญหาและแก้ไขปัญหาจากการใช้ยาสำรวจความพึงพอใจ และความคิดเห็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งกลุ่มทดลองจะได้รับปฏิบัติยา การให้คำแนะนำปรึกษาโดยเภสัชกร และติดตามการดูแลคุณภาพการใช้ยาทางโทรศัพท์ **ผลการศึกษา:** หลังการรับบริการโดยเภสัชกรกลุ่มทดลอง (-0.6 ± 0.09) มีจำนวนปัญหาจากการใช้ยาเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุม (-0.1 ± 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ปัญหาการใช้ยาที่ลดลงมากที่สุด สำหรับผู้รับบริการกลุ่มทดลอง คือ ปัญหาความร่วมมือในการใช้ยา (จากร้อยละ 68.4 เป็นร้อยละ 13.2, $p < 0.001$) กลุ่มทดลองมีคะแนนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมการศึกษา มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ทั้ง 15 ข้อ ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมการศึกษา มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) 14 ข้อ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนความพึงพอใจหลังการเข้าร่วมการศึกษา มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$, $p < 0.001$ ตามลำดับ) **สรุปผล:** การดูแลคุณภาพการใช้ยาโดยเภสัชกรในร้านยาคุณภาพ ทำให้ลดปัญหาจากการใช้ยา และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ยา โดยเน้นการให้คำแนะนำปรึกษาด้านยา และการติดตามดูแลการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง ส่วนปฏิบัตินยาสามารถใช้เพื่อเพิ่มความร่วมมือในการใช้ยาโดยเฉพาะผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

คำสำคัญ: การดูแลคุณภาพการใช้ยา, ร้านยาคุณภาพ, ปัญหาจากการใช้ยา

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อำเภอกันทรวิชัย

จังหวัดมหาสารคาม 44150

*ติดต่อผู้วิจัย: Tel.083-3299029, E-mail: shinichipd@gmail.com

O1-PP-7

การพัฒนาศักยภาพการเลือกซื้อและการใช้ยาและ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารอย่างมีคุณภาพในนิสิต

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กรรณิกา สุวรรณวิจิตร, ปาณิสรา ตะนงคณ, นราภรณ์ วงศ์ละคร,
สุจิตรา เลิศสงคราม, ชนิตดา พลอยเลื่อมแสง, ธนพงศ์ ภูผาลี

บทนำ: ด้วยอิทธิพลของสื่อโฆษณาปัจจุบันมีผลต่อการเลือกซื้อและใช้ยาและผลิตภัณฑ์เสริมอาหารอย่างมาก ร่วมกับการขาดภูมิคุ้มกันต่อการบริโภคสื่อของนิสิต จึงควรมีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการเลือกซื้อและการใช้ยาและผลิตภัณฑ์เสริมอาหารให้นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม **วิธีการศึกษา:** วิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ร่วมกับกลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 55 คนจาก 14 คณะ จัดกิจกรรมโดยนิสิตเภสัชศาสตร์ ตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2554 ถึง 3 มกราคม 2555 ทั้งหมด 2 เดือน การพัฒนาศักยภาพมี 4 ขั้นตอน คือ 1) ค้นหาปัญหาการเลือกซื้อและการใช้ 2) สะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเลือกซื้อและใช้ 3) การตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม 4) การคงไว้ซึ่งการปฏิบัติที่ดี ประเมินความรู้และพฤติกรรมเลือกซื้อและใช้ยาและผลิตภัณฑ์เสริมอาหารก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม และบทบาทของนิสิตเภสัชศาสตร์ในการจัดกิจกรรม **ผลการศึกษา:** หลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ นิสิตมีคะแนนความรู้ในการเลือกซื้อและการใช้ยาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (3.56 ± 1.40 และ 5.49 ± 1.32 , $p < 0.001$ ตามลำดับ) คะแนนความรู้เพิ่มขึ้น (4.16 ± 1.38 และ 6.33 ± 0.86 , $p < 0.001$ ตามลำดับ) พฤติกรรมเลือกซื้อและใช้ยา พบ 3 ข้อ จาก 7 ข้อ มีพัฒนาการดีขึ้น คือ การดูฉลาก การดูยาเสื่อมสภาพ และการเก็บรักษา (p=0.023, <0.001, และ 0.019 ตามลำดับ) พฤติกรรมเลือกซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร พบ 1 ข้อจาก 7 ข้อ มีพฤติกรรมดีขึ้น คือ ไม่ซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อใช้รักษาโรค (p=0.025) ความคิดเห็นต่อนิสิตเภสัชศาสตร์ คือ เป็นผู้ให้ความรู้ ให้คำแนะนำปรึกษาเรื่องยาและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร รวมทั้งในเรื่องสุขภาพแก่นิสิตอื่นๆ ผลความพึงพอใจพบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนความพึงพอใจในภาพรวม 4.40 ± 0.60 คะแนนจากเต็ม 5 โดยพึงพอใจมากที่สุด ต่อมนุษยสัมพันธ์ของนิสิตเภสัชศาสตร์ในการจัดกิจกรรม **สรุปผลการศึกษา:** กิจกรรมพัฒนาศักยภาพสามารถทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ในการเลือกซื้อและใช้ยาและผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพิ่มขึ้นและมีพฤติกรรมเลือกซื้อและใช้ยาและผลิตภัณฑ์เสริมอาหารดีขึ้น เข้าใจบทบาทของนิสิตเภสัชศาสตร์ และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่ได้รับ

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพ, การเลือกซื้อ, การใช้ยา, ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

ติดต่อผู้วิจัย โทรศัพท์ 043-754360 อีเมลล์ mumu_eukjung@hotmail.com